

**Uchwała Rady Młodych Naukowców nr 12/2013
z dnia 13 czerwca 2014 r.
w sprawie uwag do zasad organizowania przez Narodowe Centrum Nauki konkursów
na finansowanie projektów badawczych.**

Działając na podstawie § 3 ust. 1 pkt i ust. 2 zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 23 maja 2013 r. w sprawie powołania Rady Młodych Naukowców (RMN) postanawia się co następuje:

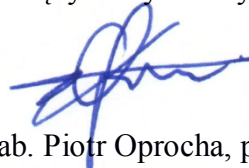
§ 1

RMN wyraża poparcie dla podejmowanych przez Narodowe Centrum Nauki działań wspierających badania prowadzone przez naukowców na wczesnych etapach kariery naukowej, jednocześnie zgłasza swoje uwagi i propozycje stanowiące załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Młodych Naukowców

dr hab. Piotr Oprocha, prof. AGH

Załącznik nr 1 do uchwały RMN 12/2013 z dnia 13.06.2014.

RMN z satysfakcją obserwuje ciągłe dążenie NCN do podnoszenia standardów przeprowadzania konkursów na finansowanie projektów badawczych. RMN szczególnie pozytywnie odnotowuje fakt uwzględnienia przez NCN uwag płynących ze środowiska naukowego, między innymi tych zgłoszonych przez RMN, a wyrażonych w uchwale RMN IV kadencji nr 5/2013 z dnia 26 sierpnia 2013 r. Jednocześnie pragniemy zwrócić uwagę NCN na kolejne propozycje, które zdaniem RMN przyczynią się do usprawnienia funkcjonowania systemu grantowego NCN, szczególnie w zakresie projektów realizowanych przez młodych naukowców:

1. RMN proponuje wprowadzenie instrukcji i szkoleń interaktywnych dla recenzentów, aby poprawić i ujednoczyć sposób oceny wniosków grantowych.
2. RMN sugeruje, żeby wprowadzić stałe stawki dla osób zatrudnionych w projektach zarówno na podstawie umowy o pracę, jak i umów cywilno-prawnych. Ograniczy to nieporozumienia wynikające ze sposobu obliczania zaangażowania w prace prowadzone w ramach projektu. Zdarza się, że wynagrodzenie i procentowy czas pracy w projekcie są niższe, niż wartości maksymalne sugerowane przez NCN, a mimo to recenzenci obniżają ocenę wniosku, uznając proponowaną przez wnioskodawcę kwotę za wysoką.
3. RMN proponuje aby w szczególnie uzasadnionych sytuacjach można by dopuszczać stawki indywidualne (np. zatrudnienie wybitnego profesora zagranicznego itp.). RMN postuluje obniżenie maksymalnych narzutów do poziomu 15% w przypadku konkursów z limitem finansowania. Wysokie narzuty w przypadku konkursów z niskimi limitami finansowania bardzo ograniczają budżet grantu. W przypadku projektu Preludium rozpisane na 3 lata koszty pośrednie mogą sięgać 45 000 zł. Po odjęciu wynagrodzenia w wysokości jedynie 1 000 zł/miesiąc brutto, na badania pozostaje poniżej 20 000 zł rocznie. Podobnie, w programie Sonata Bis, który ma na celu umożliwienie młodym naukowcom założenie własnego zespołu badawczego, zatrudnienie 2-3 osób na okres pięciu lat znacząco ogranicza środki na badania (przede wszystkim zakup sprzętu i odczynników).
Alternatywnym rozwiązaniem, które RMN także popiera, byłoby zachowanie obecnych maksymalnych narzutów (tj. 30%) przy jednoczesnym podniesieniu limitów finansowania projektów w programach dla młodych naukowców (np. w Preludium z 50 000 do 75 000 PLN rocznie, w Sonacie Bis z 1 500 000 do 2 000 000 PLN w perspektywie pięcioletniej), lub też stosowanie obecnych limitów w odniesieniu do grupy kosztów bezpośrednich.
4. RMN zwraca uwagę, iż system OSF powinien być lepiej zsynchronizowany z terminarzem programów grantowych (np. w systemie OSF formularze powinny być dostępne już w chwili ogłoszenia konkursu).

5. RMN proponuje wprowadzenie w systemie OSF funkcji automatycznego powiadomienia e-mail wysyłanego do kierownika projektu w momencie zmiany status wniosku (np. wynik oceny formalnej, I stopnia, II stopnia, komunikat o gotowej umowie, przypomnienie o upływającym terminie sprawozdania, itp.).
6. RMN proponuje również, aby w sytuacji gdy grant kończy się na początku roku, automatycznie nie trzeba było składać raportu rocznego. Obecnie, aby uniknąć składania dwóch raportów, najpierw trzeba uzyskać od NCN jednostkową zgodę na takie działanie. W skrajnych przypadkach może to prowadzić do złożenia raportu końcowego kilka tygodni po raporcie rocznym, co niepotrzebnie rozbudowuje i powiela praktycznie tę samą dokumentację.
7. RMN zwraca także uwagę, że według umowy projektowej "Środki finansowe będą przekazywane Jednostce przez Centrum w ratach półrocznych zgodnie z Załącznikiem nr 2 do umowy" (Umowa, 5.1), co w praktyce oznacza, że rata półroczna stanowi połowę dotacji przyznanej na dany rok. Jest to problematyczne, ponieważ wydatki na dany rok niekoniecznie rozłożone są równomiernie. Zdarza się to zwłaszcza w pierwszym roku projektu kiedy duża część wydatków może być planowana na początkowe miesiące realizacji grantu (np. zakup aparatury). Jednostki nie zawsze kredytują budżety grantowe (lub robią to bardzo niechętnie) i wymagają od kierowników dodatkowych, uszczegółowionych budżetów, co nie tylko komplikuje pracę, ale nakłada też na kierowników dodatkowe obowiązki administracyjne. Należałoby więc albo (1) przyznawać jednostkom raty roczne, albo (2) w umowie grantowej zobowiązać jednostki do kredytowania projektów tak, aby kierownik miał do dyspozycji roczne odcinki budżetu.
8. RMN proponuje umieszczanie krótkich streszczeń, 5-10 zdań, projektów przyjętych do finansowania oraz projektów zakończonych i rozliczonych na stronach NCN. Działanie takie zwiększa przejrzystość finansowania badań naukowych. Jednocześnie RMN zwraca uwagę, że streszczenia powinny być sformułowane w taki sposób, żeby nie ograniczać możliwości uzyskania ochrony patentowej. Dobrą praktyką w tym zakresie jest stworzenie w systemie OSF odpowiedniego pola służącego do wprowadzenia przez kierownika grantu streszczenia przeznaczonego do publikacji. Dzięki temu kierownik wniosku wie dokładnie jaka treść będzie publikowana, a składając projekt czy raport automatycznie ją akceptuje.
9. RMN podtrzymuje swoje stanowisko, że korzystne byłoby stworzenie systemu oceny współpracy jednostki z kierownikiem projektu. Zdaniem RMN taki system jest pożądany, jako że w obecnej chwili niektóre jednostki wydają się nie dostrzegać korzyści płynących z uzyskanych grantów i zamiast wspierać grantobiorców, obciążają ich zadaniami administracyjnymi, które nie należą do zakresu obowiązków kierowników grantów. Ponadto, podczas gdy grantobiorcy są skrupulatnie rozliczani z realizacji projektów, stosunek jednostki do kierownika nie jest w żaden sposób oceniany. Brak kontroli jakości obsługi grantów powoduje, iż niektóre jednostki nie przywiązują wystarczającej wagi do modernizacji swoich struktur administracyjnych, tak aby ułatwiały one obsługę projektów.

Proponowane przez nas rozwiązanie byłoby z jednej strony zachętą dla jednostek do wspierania naukowców realizujących projekty, a z drugiej strony przyczyniłoby się do poprawy warunków i jakości wykonania projektów. RMN podkreśla, że intencją nie jest zmniejszanie kosztów pośrednich, a jedynie wprowadzenie mechanizmu uzależniającego maksymalną wysokość kosztów pośrednich (na administrowanie projektem) w sposób proporcjonalny do oceny funkcjonowania jednostki w tym zakresie. Ocena (w formie prostej ankiety w systemie OSF) mogłaby być przekazywana przez kierownika grantu wraz z raportem końcowym bezpośrednio do NCN, będąc jednocześnie niewidoczną dla jednostki (tj. uczelni, instytutu PAN, etc.). Na podstawie zebranych danych, NCN co roku wystawiałby jednostce ocenę obsługi administracyjnej projektów (np. bardzo dobra, dobra, dostateczna, etc.) i na tej podstawie odpowiednio ustalał maksymalny procentowy limit kosztów pośrednich w kolejnym roku (odpowiednio np. 30%, 25%, 20% etc.). RMN przewiduje, iż dodatkowe, przyszłe korzyści finansowe wynikające z dobrej współpracy z kierownikami grantów powinny zadziałać mobilizująco na administrację jednostek i w konsekwencji poprawiać jakość obsługi administracyjno-księgowej grantów.

10. RMN proponuje by istotnie rozszerzyć poziom środków przeznaczonych na finansowanie programu FUGA. Program ten przyczynia się do promocji idei mobilności krajowej, bardzo potrzebnej w polskim środowisku akademickim. Jego popularyzacja zwiększy zakres mobilności krajowej wśród pracowników nauki, co wpłynie pozytywnie na wymianę myśli naukowej między najlepszymi ośrodkami akademickimi w Polsce.
11. RMN zwraca także uwagę na głosy płynące ze środowiska które wskazują na problemy w komunikacji z NCN, niejednokrotnie długie okresy oczekiwania na odpowiedź oraz na czasami sprzeczne interpretacje otrzymywane od różnych pracowników NCN w odpowiedzi na to samo pytanie. W związku z powyższym RMN sugeruje ciągłe szkolenie i doskonalenie zawodowe kadry administracyjnej NCN, co w efekcie powinno doprowadzić do wyeliminowania powyższych problemów. Wydaje się też zasadne skrócenie procedur administracyjnych w odniesieniu do prostszych, bardziej standardowych pytań czy problemów które zgłaszają kierownicy grantów.
12. RMN w pełni popiera propozycje NCN idące w kierunku rozwiązań umożliwiających wykupywanie godzin dydaktycznych przez kierowników grantów oraz zwiększenie roli staży podoktorskich w polskiej nauce.

Rada Młodych Naukowców wyraża przekonanie, iż wprowadzenie powyższych rozwiązań usprawni system organizacji konkursów na finansowanie projektów badawczych. Jednocześnie deklarujemy chęć dalszej współpracy z Narodowym Centrum Nauki w kierunku znoszenia barier rozwoju kariery młodych naukowców.